

Спасів Наталія Ярославівна – к.е.н., доцент кафедри фінансів Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, завідувач кафедри економіки і управління виробництвом Тернопільського комерційного інституту

ІМПЕРАТИВИ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ЗИМОВИХ КУРОРТІВ

Незважаючи на глобальне значення туризму, дослідження його структурних механізмів та умов ефективного функціонування із урахуванням специфіки надання зимових туристичних послуг як окремого продукту набувають значного поширення. Адже динамічні тенденції розвитку зимового туризму потребують комплексного підходу до аналізу цього сегмента туристичного ринку як різнорівневої системи відносин та особливого виду діяльності туристичних організацій. Динамічні темпи розвитку зимових туристичних курортів протягом останнього десятиліття демонструє сучасна Центрально-Східна Європа, що зумовлено позитивними процесами структурної перебудови механізму торгівлі туристичним продуктом в країнах цього регіону після їх переорієнтації на відкриту ринкову економіку. На даному ринку не останні позиції займають і зимові курорти України. Окрім найбільш конкурентоспроможного зимового курорту «Буковель» в Україні є ще декілька зимових курортів – гірськолижний курорт «Славське», «Драгобрат», «Пилипець» і «Мигово», діяльність яких, на наш погляд, також необхідно розкрити. Отже, проведемо оцінку фінансово-господарської діяльності даних курортів та проаналізуємо тенденції засад господарювання. Дослідження розпочнемо із опису зимових курортів, а потім проаналізуємо показники їх діяльності впродовж 2010-2012 років.

Так, «Славське» займає почесне місце у трійці найкращих гірськолижних курортів України. Розташувалося Славське на горі Тростян у Львівській області на висоті 1200 м над рівнем моря. Варто зазначити, що гора Тростян має унікальні бокові схили, 11 трас загальною довжиною 22 км. Проте, у «Славську» спостерігається нерозвиненість готельної

інфраструктури, здебільшого вона застаріла та потребує оновлення. Зважаючи на це розвивається приватний сектор, який за ціною політикою є лояльнішим за готелі, а, відповідно, і популярнішим.

В свою чергу, «Драгобрат» у списку гірськолижних курортів України є найвисокогірнішим. Розташований на висоті 1400 м над рівнем, загальна довжина трас - понад 10 км. Варто зазначити, що готельна інфраструктура також нерозвинена, тому домінує проживання у приватному секторі, яке по ціновому аспекту є значно дешевшим за проживання у готелях.

Зимовий курорт «Пилипець» розташований у одному із найбільших сіл Міжгір'я на висоті 700-750 м. Найбільша кількість трас - на горі Гимба, їхня протяжність - понад 20 км. Найдовша із них - 6 км. А також 4 траси на горі Жид Магура, найдовша - 1500 м. У «Пилипці» достатньо комфортних апартаментів для проживання. У радіусі 10-20 км від «Пилипця» є бази відпочинку, які частково забезпечують проживання туристів, проте, як і на попередніх курортах, домінує приватне житло, яке складає неабияку конкуренцію базам відпочинку.

Зимовий курорт «Мигово» також є популярним, розташований неподалік урочища Солонець, забезпечений готелями, підйомниками й закладами харчування. Загальна протяжність трас у Мигово - понад 3300 м. Також є сертифіковані спуски, траси слалому, що використовуються для змагань національного й міжнародного рівнів. Готельна інфраструктура розвинена, проте приватний сектор часто складає їм конкуренцію, особливо у цій площині.

Здійснивши теоретичне ознайомлення із зимовими курортами України, проаналізуємо їх фінансово-господарську діяльність (табл. 1) та виокремимо чинники, що впливають на неї.

Як ілюструють дані таблиці 1, динаміка відвідуваності туристами впродовж 2010-2012 рр. на курорті «Славське», «Драгобрат» та «Пилипець» зросла в 1,7 раза, 1,6 раза та 2,5 раза відповідно, що є позитивною тенденцією, та свідчить про зростання зацікавленості населення до зимового

туризму й доступності і якості надання зимових туристичних послуг «Славське», «Драгобрат» та «Пилипець».

В той же час в «Мигово» відвідуваність туристами зросла в 2,5 раза, що свідчить про зростання зацікавленості до цього нового зимового курорту.

Варто зазначити, що пропускна здатність підйомників протягом аналізованого періоду найвища на «Драгобраті» та «Мигово», що свідчить про зацікавленість власників у розширенні можливостей даних курортів.

Щодо довжини трас, то варто зазначити, що найдовші траси в «Пилипці» та «Славському», що об'єктивно зумовлено природно-географічним розташуванням.

Таблиця 1

Основні показники діяльності зимових курортів «Славське», «Драгобрат», «Пилипець», «Мигово» у 2010-2012 рр. [4]

Показники	Зимові курорти	2010	2011	2012
Відвідуваність туристами (тис. чол.)	«Славське»	1200	1600	2000
	«Драгобрат»	900	1100	1500
	«Пилипець»	500	800	1000
	«Мигово»	1000	1800	2500
Пропускна здатність підйомників (чол./год.)	«Славське»	2000	3000	3000
	«Драгобрат»	2500	4000	4000
	«Пилипець»	2000	2500	3000
	«Мигово»	2000	3000	4000
Загальна довжина лижних трас (км)	«Славське»	22	22	22
	«Драгобрат»	10	10	10
	«Пилипець»	20	20	20
	«Мигово»	18	18	18
Чистий прибуток (млн.грн.)	«Славське»	-	1,6	3,2
	«Драгобрат»	1,1	1,9	2,9
	«Пилипець»	-	-	1,1
	«Мигово»	0,7	1,4	1,8
Обсяг інвестицій (млн.грн.)	«Славське»	0,3	1,1	1,4
	«Драгобрат»	0,1	0,3	0,6
	«Пилипець»	0,1	0,2	0,3
	«Мигово»	0,2	0,3	0,4
Обсяг фінансування соціальних проектів (тис.грн.)	«Славське»	-	-	-
	«Драгобрат»	-	-	-
	«Пилипець»	-	-	-
	«Мигово»	-	150	-
Вартість основних засобів (млн.грн.)	«Славське»	0,3	0,6	0,9
	«Драгобрат»	0,1	0,2	0,7
	«Пилипець»	0,1	0,2	0,2
	«Мигово»	0,9	1,6	2,1

В той же час, найвищі обсяги чистого прибутку ілюструють курорти у 2012 році, на користь курортів «Славське» та «Драгобрат» - у 2 та 2,6 рази відповідно, що свідчить про зростання рентабельності діяльності даних курортів і дає змогу рефінансувати кошти у свій подальший розвиток. Натомість «Пилипець» та «Мигово» демонструють незначні показники чистого прибутку. Причиною цього є фінансова криза, яка вдарила по гаманцю туриста, а також зменшення тривалості сезону через несприятливі кліматичні умови. Окрім цього, на наш погляд, незначні обсяги прибутковості курортів зумовлені приховуванням реальних прибутків, що є прийнятною вітчизняною практикою.

Обсяг інвестицій у діяльність досліджуваних курортів впродовж 2010-2012 рр. незначний. Наголосимо, що за цим показником найвищі темпи росту у «Славське» 105%. Основним напрямом інвестування є ремонт канатних доріг, що є найбільш витратним та фінансово неефективним напрямом інвестування. Також значну частину коштів інвестується на розбудову житлового фонду.

На відміну від відомого та фінансово потужнішого курорту «Буковель» досліджувані курорти не здійснюють ніяких соціальних програм та заходів внаслідок дефіциту фінансових ресурсів.

Як видно із табл. 1, також спостерігається незначне оновлення матеріально-технічного забезпечення досліджуваних курортів, найбільше уваги даному аспекту приділяє «Мигово» завдяки пошуку інвестора – зростання вкладення фінансових ресурсів у 2,3 рази у 2012 році у порівнянні із 2010 роком.

Проаналізувавши діяльність курортів «Славське», «Драгобрат», «Мигово» та «Пилипець» можна зробити наступні висновки та виокремити такі тенденції:

- розширення інфраструктури спостерігається тільки у «Мигово» завдяки інвестиційним ресурсам;

- підвищення якості пропонованих послуг ілюструють «Мигово» та «Драгобрат» завдяки використанню снігонапилюючих машин та ефективної меліоративної системи, яка зберігає цілісність лижної траси під час сніготанення;

- ефективна маркетингова діяльність спостерігається у «Славське», «Драгобрат» та «Мигово», що характеризується проведенням різноманітних маркетингових акцій та здійсненням гнучкої цінової політики, яка розрахована на клієнтів з різним рівнем доходів;

- зростання чистого прибутку зумовлено збільшенням потоку туристів та підвищенням інтересу до зимового відпочинку, а також зростанням цін на туристичні послуги за кордоном;

- фінансове забезпечення розвитку «Славське» та «Драгобрат», які мають змогу використовувати сучасніше обладнання для гірськолижного туризму порівняно із конкурентами.

В свою чергу, пропускна здатність канатних доріг є одним з найважливіших показників при визначенні ефективності діяльності інфраструктури туристичного комплексу. Як бачимо, даний показник у досліджуваних курортах не є високим і не має чіткої тенденції до зростання, про що свідчать дані табл. 1. Незначне зростання даного показника було досягнуто за рахунок зменшення часу простоїв внаслідок поломок та планового обслуговування на 16%.

В свою чергу, довжина лижних трас залишається незмінною на всіх досліджуваних курортах упродовж 2010-2012 рр., що зумовлено недостатністю фінансових ресурсів на розширення інфраструктури у даному напрямку, оскільки, лижні траси є найвитратнішим елементом інфраструктури, а це вимагає забезпечення потужними диверсифікованими джерелами фінансування. Варто наголосити, що довжина лижних трас є дуже важливим показником діяльності туристичного комплексу, адже він пропорційно впливає на кількість туристів, які його відвідують, тому даним

зимовим курортам, на наш погляд, необхідно змінити політику щодо пріоритетності використання фінансових ресурсів .

Проаналізувавши фінансово-господарську діяльність зимових курортів «Славське», «Драгобрат», «Мигово» та «Пилипець», можна класифікувати її як задовільну, оскільки незважаючи на зростання потоку туристів інвестиційна складова та оновлення і підвищення ефективності використання основних засобів ілюструють нечітку тенденцію до нарощування. Така ситуація негативно позначається на кінцевих фінансових результатах та впливає на ринкову капіталізацію досліджуваних гірськолижних курортів.

До того ж варто зазначити, що для розвитку конкуренції в сфері зимового туризму України ще не створені всі необхідні умови. Негативними факторами є відсутність необхідних інвестиційних передумов, недосконалість правового регулювання відносин між споживачем і туристичним підприємством, невідповідність діючої системи управління туризмом інтересам споживачів (туристів) і туристичних організацій, постійне відставання від вимог часу темпів економічних реформ (структурна перебудова, податкова політика, акціонування, оренда, приватизація, корпоратизація, система санації та ін.). Тому громадяни України поки що віддають перевагу зарубіжним подорожам, які не тільки не поступаються перед турами по Україні, але й перевищують їх за якісними характеристиками обслуговування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаврилук С.П., Музика О.М. Проблеми підвищення конкурентоспроможності персоналу в підприємствах туристичної індустрії // Ресторанне господарство і туристична індустрія у ринкових умовах: Збірн. наук. праць КНТЕУ. – 2012. – С. 103–109
2. Карсекін В., Ткаченко Т. Проблеми розвитку готельного господарства в Україні // Економіка України. – 2012. – № 9. – С. 41–47.
3. Квартальнов В.А. Туризм: теория и практика: избранные труды: В 5 т. – Т. 3. Новые цели и функции туризма: экономика и управление. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 357 с.
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу із <http://www.dstu.gov.ua>